

En predikan på första adventssöndagen

Av Emmanuel Martens (1920–2007), karmelit

Dagens evangelium uppmanar oss att ”stå upprätta inför Människosonen”, nämligen ”när han kommer med makt och stor härlighet”. Så börjar det nya kyrkoåret på denna första söndag i Advent med en blick på Jesu Kristi återkomst vid tidens slut. Det gör även dagens andra läsning, där Paulus vill att vi skall kunna ”stå oförvitliga och heliga inför vår Gud och Fader, när vår Herre Jesus kommer med alla sina heliga”, alltså i härlighet. Det förvånar oss kanske lite, för vi brukar betrakta adventstiden som förberedelsen till julhögtiden. Det är naturligtvis riktigt men bara *en* aspekt av denna tid.

Kyrkan har ett vidare perspektiv; hon ser nämligen Herrens första ankomst i ringhet och hans återkomst i härlighet som en helhet. I Skriften är uttrycket ”tidens slut” inte begränsat till domens dag; tidens slut börjar faktiskt när Sonen blir människa. Så säger t ex Hebreerbrevet: ”Många gånger och på många sätt talade Gud i forna tider till våra fäder genom profeterna, men nu vid denna tidens slut har han talat till oss genom sin Son” (1: 1–2). Vi lever med andra ord vid tidens slut redan nu. Och vi skall ha blicken fäst vid denne Guds Son både så som han kom till oss i fattigdom och vanmakt i julnatten och så som han en gång återkommer ”med makt och stor härlighet”.

Så är tidens slut tiden då Gud har talat sitt sista, sitt definitiva ord till världen. Ordet som är hans egen Son. De ord som Jesus talat är ord från Gud som vill rädda världen från synd och död. Men dessa samma ord blir världens domare, säger Jesus i Johannesevangeliet: ”Den som avvisar mig och inte tar emot mina ord, han har mött sin domare: det ord jag har talat skall döma honom på den sista dagen” (12:48). Jesu första ankomst till jorden ställer mänskligheten inför ett ständigt och avgörande val: tar vi emot hans ord, hans budskap om Fadern, eller avvisar vi dem – tar vi emot den kärlek som Gud erbjuder oss i sin människoblivne Son eller vill vi inte veta av den.

Det är som Symeon förutsade i templet till Maria: ”Detta barn skall bli till fall eller upprättelse för många ... och till ett tecken som väcker strid” (Luk 2:34). Det är vi som måste avgöra i varje ögonblick av vårt liv hur Barnet i julnattens krubba en gång kommer att döma oss. Gud kan bara erbjuda oss sin kärlek i Jesu ödmjuka gestalt, han kan inte tvinga den på oss. Det är vi som skall välja, och vårt val blir uppenbart för alla när Jesus återkommer med den härlighet som en tid var beslöjad men som alltid har tillhört honom.

Vi lever alltså vid tidens slut, tiden mellan Herrens dubbla ankomster: som människa bland människor och som härlighetens Konung. Vi kristna har fått lära känna honom och hans glada budskap, och vi vet att vi en gång skall komma att avlägga räkenskap inför honom ”vars blick”, säger Hebreerbrevet, ”tränger så djupt... att allt skapat ligger naket och blottat för hans öga” (4: 12–13). Nu är han osynlig för oss, nu ser vi honom endast i hans Kyrka medan han, förhärligad, sitter på Faderns högra sida. Men kommer han inte till oss i denna mellantid, denna Kyrkans tid? Jo, han kommer även nu.

Detta är just tiden för hans ständiga ankomst. Fastän osynlig är han livs levande mitt ibland oss och kommer i varje ögonblick till var och en som öppnar sitt hjärta för honom. Han står ju, som han säger i Uppenbarelseboken (3:20), vid vårt hjärtas dörr och bultar, i förhoppning om att vi skall öppna och ta emot honom. På ett speciellt sätt kommer han till oss i Kyrkans sakrament, dessa synliga tecken på hans osynliga men verkliga och verksamma närvaro bland oss. Varje sakrament är ju ett personligt möte med den förhärligade Herren, som kommer för att styrka oss i livets mest viktiga stunder, för att bota oss och framför allt för att förena sig med oss i eukaristin, som är en underpant på vår kommande härlighet.

Vi lever i tiden för Herrens ständiga ankomst. Hans första ankomst var till fulla en frukt av Guds oändliga barmhärtighet, och bara ett par utvalda människor var vittnen till den. Hans ankomst på den sista dagen kommer, enligt evangeliet, att föregås av vissa skräckinjagande tecken, men är helt och hållet beroende av Guds obevekliga vilja. Men hans ständiga ankomst, den beror på oss själva och bara på oss själva. Vår Frälsare, som alltid väddar för oss i himlen (jfr Upp7:25), vill också alltid stå till vårt förfogande och komma oss till mötes med sina nådegåvor och sakrament. Frågan är bara: Är även vi villiga, tillåter vi honom att komma till oss? Är vår tro tillräckligt levande för att söka honom när vi är i nöd, för att tacka honom för livets alla under, för att förena oss med hans oavlåtliga lovsång inför Faderns tron?

Låt oss helt enkelt erkänna att evangeliets uppmaning är ständigt aktuell: ”Var på er vakt så att inte era sinnen fördunklas” och ”Håll er vakna hela tiden och be”. Vi låter så lätt våra sinnen fördunklas så att Herrens gestalt blir dimmig och vi inte längre lever i den sanna verkligheten där Gud får sin rätta plats, som den Gud-med-oss som julmysteriet uppenbarar för oss. Och hur kan han då finna oss ”oförvitliga och heliga” på den sista dagen om vi inte vakar och ber, dvs om vi inte öppnar våra hjärtan för honom som är ”all helighets källa” och alltid beredd att hjälpa oss i vår svaghet?

Och slutligen borde vi ställa oss en fråga, särskilt nu under adventstiden. Om Herren är osynlig för världen men i sanning närvarande hos alla dem som i tro öppnar sina hjärtan för honom, borde då inte vi kristna leva så att han på något sätt blir synlig för andra i vårt sätt att leva, i vår kärlek, vår glädje och tillförsikt trots så mycket elände? Om vi har en levande tro på Guds kärlek så som den blev synlig i julmysteriet och redan nu har vårt hjärta i himlen, dit vi vet att vi är på väg, hur kan vi då annat än, kanske omedvetet, bereda andra hjärtan att möta sin Herre och Frälsare?